

ISSIK GÖL KIYILARINDA / KOL BOYUNDA (1947)

Kasımalı Bayalınov (1902-1979)

Kaynak: Bayalınov, K. (2016). Kol boyunda. Bishkek: Kutaalam. 328 p.

Yazar Kırgız yazar Kasımalı Bayalınov, 25 Eylül 1902'de Issık Göl bölgesinin Kok-Moynok köyünde varlıklı bir ailede doğmuştur. Küçük yaşta anne ve babasını kaybetmiş ve akrabaları tarafından yetiştirilmiştir. 1916 yılındaki Urkun sırasında, 14 yaşındayken halkıyla birlikte Çin'e sığınmak zorunda kalmıştır.

October Revolution sonrasında ülkesine dönmüş; hizmetçilik, aşçı yardımcılığı ve eczane yardımcılığı gibi çeşitli işlerde çalışmıştır. 1919 yılında Komsomol'a katılmış ve Taşkent'te eğitim görmüştür.

Daha sonra önemli bir edebî şahsiyet haline gelmiş, 1939'da SSCB Yazarlar Birliği'ne kabul edilmiş ve farklı dönemlerde Kırgız Yazarlar Birliği'nin başkanlığını yürütmüştür. Aynı zamanda dil ve edebiyat alanında araştırmacı olarak da faaliyet göstermiştir.

Ünlü hikâyesi (novella) *Hacer* (Ajar, 1926), Kırgız halkının zorlu tarihsel süreçlerde yaşadığı sıkıntıları ele almakta ve Kırgız nesrinin temel eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Son otobiyografik eseri *Bolşeviklere Katılıyorum* (Bolshevikterge jazylam), yazarın yaşamını, düşüncelerini ve ülkesine olan bağlılığını yansıtmaktadır.

1929–1940 yılları arasında Sovyet dönemindeki yeni Kırgız yaşamını konu alan eserler kaleme almış; bunlar arasında *Murat* ve *Mutlu Çoban* (Baktyluu jylkychy) öne çıkmaktadır. Savaş temalı eserler dizisi *Ateş İçinde* (Ot ichinde) ise savaş deneyimlerine odaklanmaktadır.

1948 yılında yayımlanan *Bay Poynton'a Bazı Öneriler* (Poynton myrzaga ayırım sunushtar) adlı makalesinde, SSCB'de ulusal kültürlerin gelişimini savunmuştur.

Kurman Vadisi (Kurman oroonu, 1958) adlı eseri, 1916 ayaklanmasından bir kesiti yansıtmaktadır.

Kardeşlik (Boordoshtor, 1962), *Issık Göl Kıyıları*nda (Kol boyunda, 1947) ve *Murat* (1929) gibi önemli eserleri, Kırgız kültürel ve manevi yaşamında önemli bir yer tutmaktadır.

Kariyerinin son dönemlerinde Kırgız edebiyatının ilk profesyonel çevirmenlerinden biri olmuştur. Maxim Gorky ve Alexander Pushkin gibi yazarların eserlerini Kırgızcaya kazandırmış; bunlar arasında *Makar Çudra*, *Kafkas Esiri*, *Ruslan ile Lyudmila* ve *Yevgeni Onegin* bulunmaktadır. Kendi eserleri de birçok dile çevrilmiştir.

1968 yılında "Kırgızistan Halk Yazarı" unvanına layık görülmüştür. Bışkek'teki önemli kütüphanelerden biri onun adını taşımakta olup, bu durum onun Kırgız kültürü ve edebiyatına yaptığı kalıcı katkının bir göstergesidir.

Kasımalı Bayalınov, 3 Ekim 1979'da 77 yaşında vefat etmiştir.

Eser Kasımalı Bayalınov'un *Issık Göl Kıyıları*nda adlı romanı, Kırgız edebiyatında savaş dönemine ait erken ve önemli eserlerden biridir. II. Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre sonra yazılmış olup, dönemin koşullarına uygun, zamanında ortaya çıkmış vatansever bir eser olarak okuyucular tarafından ilgiyle karşılanmış ve geniş şekilde tartışılmıştır.

Yazarın savaş yıllarında Issık Göl bölgesinde çalışmış olması, esere gerçek yaşam deneyimlerini yansıtmasına olanak sağlamıştır. Eserde kolhoz köylülerinin yoğun emeği, Parti'nin örgütleyici rolü ile sevgi ve dostluk temaları ön plana çıkmaktadır.

Arka Plan Hikâye, Kırgız Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde, Issık Göl kıyılarındaki geçmekte olup II. Dünya Savaşı yılları ile savaş sonrası erken dönemi kapsamaktadır. Eserde, geleneksel Kırgız yaşam biçimlerinin Sovyet idealleriyle birlikte var olduğu uzak köyler ve kolхозlardaki hayat tasvir edilmektedir.

Prjevalsk (Karakol), Frunze (Bişkek) ve Rıbaçye (Balıkçı) gibi önemli yerleşimler bu toplulukları birbirine bağlamaktadır. Genç erkekler cepheye giderken, kadınlar ve aileler zor savaş koşulları altında günlük yaşamı sürdürmeye çalışmaktadır.

Sovyet etkisi; kolektif çiftlikler, Komünist Parti faaliyetleri ve Komsomol girişimleri aracılığıyla görülmekte, köylüler yeni bir sosyalist toplum inşa etme hedefi doğrultusunda çalışmaktadır. Bununla birlikte geçmişe dair hatıralar ve kültürel gelenekler de varlığını korumaktadır.

Savaşın kayıp, yaralanma ve ayrılık gibi zorluklarına rağmen, Kırgız halkının dayanıklılığı ön plana çıkmakta; toplumlar yeniden inşa edilerek umut dolu ve modern bir geleceğe yönelmektedir.

KIŞILAR

Capar – Kırgız Komünist Parti çalışanı ve savaş keşifçisi; savaşta bir bacağını kaybeder, geri dönerek Ornok kolhozunda okul ve üretimi yönetir.

Cemile – Pedagoji öğrencisi, Capar'ın nişanlısı; aldatmaya karşı direnir, öğretmen olur ve onunla evlenir.

Mikola – Ukraynalı keşifçi, Capar'ın silah arkadaşı; savaş sonrası çocuklarıyla yeniden kavuşur.

Aişe – Cemile'nin arkadaşı; nişanlısı vefat eder, Cemile'yi Çongmurun'un tuzağından kurtarır, Mikola ile nişanlı olur, Frunze'de eğitim görür.

Talıp – Asker; hastanede ölür, son mektubunun yazılmasını Capar'dan ister.

Toyçubek – Capar'ın babası; Keneş kolhozunun başkanı, saygı duyulan ve bilge bir kişidir.

Burulça – Capar'ın annesi; şefkatli, Kırgız geleneklerini yaşatır.

Çongmurun – Şehirli düzenbaz; Cemile'yi evliliğe kandırmaya çalışır.

Aysuluu – Asan'ın nişanlısı; kamyon şoförü, toplumsal cinsiyet kalıplarına meydan okur.

Çukobay – Ornok kolhoz başkanı; saygın bir yaşlı, Capar'ı destekler.

Zeynep – Kızıl Ev çalışanı; eşi cepheye propaganda çalışmalarıyla köye hizmet eder.

Osmonbek – Köy ozanı ve şarkıcısı; efsaneler ve savaş hikâyeleri anlatır.

ÖZET

Roman, II. Dünya Savaşı esnasında Kırgızistan'ın Isık Göl bölgesinde, göl kıyısında geçmektedir. Isık Göl, Orta Asya'nın en büyük gölü olması hasebiyle yerel halk tarafından yalnızca "göl" olarak anılmaktadır; bu sebeple eser, "Göl Kıyısında" başlığını taşımaktadır.

Ailesinin tek oğlu olan ve Prjevalsk'taki (günümüzdeki adıyla Karakol) bir yüksekokuldan mezun olup devlet memurluğu yapan Capar'ın da aralarında bulunduğu pek çok erkek cepheye gitmektedir. Capar, savaşa gitmeden evvel bir pedagoji yüksekokulu öğrencisi olan nişanlısı Cemile'yi ziyaret eder.

Cephede ağır yaralanan Capar, bir bacağını kaybeder. Memleketine döndüğünde, uzak ve az gelişmiş bir kolhozda çalışmaya başlar ve aynı zamanda yerel okulun müdürlüğü görevini de üstlenir. Karşılaştığı güçlüklerle rağmen, köylülerin: ihtiyarlar, kadınlar ve çocuklar—yardımıyla kolhozu ıslah eder ve babasının ileri düzeydeki kolhozuyla rekabet edecek seviyeye getirerek başarılı kılar.

Savaş süresince Capar, maluliyeti nedeniyle Cemile'nin kendisini reddedeceği endişesini taşır. Döndükten sonra, Cemile'nin başka biriyle evlendiğine dair söylentiler duyar. Gerçekte ise Cemile, evliliğe zorlanmış ancak bu durumu reddederek oradan ayrılmıştır. Bilahare, arkadaşı Ayşe'nin yardımıyla Capar ile yeniden irtibat kurar. İkili tekrar bir araya gelir ve evlenir.

Köylülerle birlikte kolhozu geliştirmeye devam ederler. Meralarda hayvanlar için barınaklar inşa eder, radyo ve telefon iletişim hatları kurarlar. Savaşın sona erdiğini radyo aracılığıyla öğrenir ve bu haberi tüm halkla birlikte kutlarlar.

Capar ayrıca, çocukları savaş sırasında yetimhaneye gönderilen dostu Mikola'ya da destek olur. Capar ve Cemile, Mikola'nın çocuklarını evlat edinir. Savaşın sona ermesiyle Mikola geri döner, çocuklarına kavuşur ve ilerleyen zamanlarda, nişanlısını savaşta yitirmiş olan Ayşe ile evlenir.

Roman, askerlerin geri dönüşü ve insanların kolhoza elektrik getirilmesi ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi gibi hedeflerle ilerleme kaydetmek üzere bir araya gelmesiyle köy yaşamının yeniden inşası ile son bulur.

OLAYLAR

War starts

Ayrılış Öncesi: Capar ve Cemile Capar, *Komünist Parti'nin bölge şubesinde* çalışmaktadır ve savaşa çağrılır. Kendisinin, pedagoji yüksekokulu öğrencisi olan Cemile adında bir nişanlısı vardır (Kırgız kültüründe "kız arkadaş" kavramı yoktur, doğrudan nişanlılık esastır). Gitmeden önce Cemile'yi Prjevalsk'ta ziyaret eder. İlk olarak sinemada, Cemile'nin arkadaşı Ayşe aracılığıyla tanışmışlardır. Ayşe de o sırada zaten cephede olan Talıp'ın nişanlısıdır. Cemile, savaştan dönene kadar Capar'ı bekleyeceğine söz verir. Ayrıca eğitimine devam etmeyi ve yüksekokulu bitirdikten sonra pedagoji enstitüsüne girmeyi planlamaktadır.

Pokrovka İskelesinden Uğurlama Capar, cepheye gitmeden önce birkaç gencin toplandığı Pokrovka iskelesine varır. Aralarında eski bir avcı olan Turgun'un oğlu Nurbay da vardır; Nurbay artık babasının izinden gitmektedir. İlikbay'ın oğulları Asan ve Baltabay da oradadır. Baltabay, Finlandiya Savaşı'na katılmış ve küçük subay eğitimini tamamlamıştır; şimdi bölge askeri kayıt ofisinde kıdemli çavuş olarak görev yapmaktadır. Asan, özel eğitimini tamamlamış bir kamyon şoförüdür ve nişanlısı Aysuluu da bir kamyon şoförüdür. Capar'ın annesi Burulça onu uğurlamaya gelir, babası Toyçubek ise çobanları denetlemek için yayladadır. Kısa süre sonra gençler bir gemiyle hep birlikte cepheye doğru yola çıkarlar.

İşgal Altındaki Köyde Capar ve Ukraynalı bir asker olan Mikola İvaşenko, Sovyet keşif kolunda görev yapmaktadırlar ve bir keşif görevi için ormanda ilerlerler. Her ikisi de deneyimlidir ve tehlikeli durumlarda birbirlerine güvenirler. Alman kuvvetleri tarafından işgal edilmiş bir köye girerler; burada yerel bir adam, beze sarılı bir şey taşıyarak onlara yaklaşır. Örtüyü açtığında, bir çocuğun cansız bedenini görürler. Bu durumdan derinden etkilenen Capar, istihkamların bir mezar kazmasını emreder ve çocuğu gömerler. Halhin Gol ve Finlandiya savaşlarında da çarpışmış olan Mikola, işgal altındaki başka bir köyde bulunan ailesinin hayatta olup olmadığını bilmediği için endişelenmektedir.

Cesaret ve Memleketten Gelen Mektuplar Capar ve Mikola, bir Alman askerini esir alıp yüzbaşılara getirirler. Bu başarılarından dolayı Capar'a Kızıl Yıldız Nişanı, Mikola'ya ise 3. derece Zafer Nişanı verilir. Capar daha sonra babasından, Ekim Devrimi öncesi ve İç Savaş sırasındaki zorluklarını hatırlatarak onu cesur bir asker olmaya ve Sovyet vatanını korumaya çağıran bir mektup alır. Cemile de onu beklediğini yazmıştır, bu da Capar'a büyük mutluluk verir. Kısa süre sonra Capar tek başına bir keşif görevine çıkar, Alman kuvvetleri hakkında bilgi toplar ancak çatışmada ağır yaralanır.

Yaşam ve Kayıp Arasında Capar, ağır bir yarayla hastaneye kaldırılır. Glasha adındaki bir hemşire ona moral verir, ailesini düşünmesini söyler ve karısı olup olmadığını sorar. O da Cemile adında bir nişanlı olduğunu söyler; bilinci gidip gelirken hep onu düşünür. Uyandığında doktor, iki hafta boyunca bacağını kurtarmaya çalıştıklarını ama bunun imkansız olduğunu, bacağının kesilmesi gerektiğini söyler. Capar cepheye dönmek istediği için direnir ama doktor başkalarının savaşa devam edeceğini belirterek ısrar eder. Ameliyattan sonra Glasha'nın teşvikiyle Capar; Cemile'ye, Mikola'ya ve ailesine mektuplar yazar.

Capar ve Talıp'ın Hastanedeki Karşılaşması Capar, hastanede Cemile'ye bacağının kesildiğini yazan bir mektup gönderir. Eğer cevap vermezse, sakatlığı nedeniyle onunla evlenmeyeceğini düşündüğü için korkmaktadır. Ailesi, onu her ne koşulda olursa olsun beklediklerini ve görmekten mutlu olacaklarını belirten sıcak bir cevap yazar. Ancak Cemile'den cevap gelmez; Capar endişelenir ve üzülür. İyileşme sürecinde Capar, Ayşe'nin nişanlısı Talıp ile karşılaşır. Talıp ağır yaralıdır ve kurtulamayacağını bilmektedir. Capar'dan kendi adına Ayşe'ye son bir mektup yazmasını ister. Kaderini kabullenen Talıp, öleceğini ve bunun onun yazgısı olduğunu söyler.

Return from War

Frunze'ye Dönüş Capar, Frunze'ye (şimdiki Bışkek) varır ve Cemile'nin okuduğu Prjevalsk'taki pedagoji yüksekokulunu arar ama onun orada olmadığını öğrenir. Ardından diğer yolcularla birlikte arabayla

Rybaçye'ye (şimdiki Balıkçı) gider. Yolda köylüsü Osmonbek ile karşılaşır; Osmonbek ona kolhozda yapılacak çok iş olduğunu anlatır. Capar ayrıca yol boyunca devam eden demiryolu inşaatını fark eder. Rybaçye'de eski arkadaşı Sultan ile karşılaşır ve Sultan onu gördüğüne çok sevinir. Capar, Cemile'yi sorduğunda Sultan onu bir otobüs durağında Çongmurun adında bir adamla gördüğünü hatırlar. Cemile bir şey söylemek istiyor gibi görünmüş ama adam onu aceleyle uzaklaştırmıştır. Bunu duyan Capar'ın kalbi çok kırılır ama yine de ailesi, vatani ve halkının geleceği için yaşamaya kararlıdır.

Eve Dönüş Capar gemiyle Prjevalsk'a ulaşır ve Cemile'nin eski arkadaşı Ayşe'yi ziyaret eder. Ayşe'nin annesi onu sıcak bir şekilde karşılar ve yemek ikram eder. Ayşe, Cemile'yi sorduğunda Capar, Sultan'ın onu başka bir adamla gördüğüne dair anlattıklarını üzülenle paylaşır. Ayşe, başka iyi bir kadın bulacağını söyleyerek onu teselli etmeye çalışır. Capar ardından ona Talıp'ın ölüm haberini verir ve Ayşe gözyaşlarına boğulur. Capar köyüne döndüğünde ailesi onu büyük bir sevinçle karşılar ve köylüler etrafına toplanır. Göğsündeki Kızıl Yıldız nişanı gururla parlamaktadır. Annesi ağlar ve başının üzerinde su çevirerek oğlundan içine tükürmesini istediği, sonra suyu döküp kaseyi ters çevirdiği geleneksel bir ritüel uygular.

Örnek Köyü

Örnek Kolhozu Görevi Capar, birkaç kolhoz ve köyü kapsayan ilçe merkezini (rayon) ziyaret eder. İlçe eğitim müdürü ile görüşür ve müdür ona, ailesinin yaşadığı Keneş kolhozundaki okulun müdürlüğüne atandığını söyler. Bu karar ilçe Komünist Parti başkanı Kurmanov tarafından onaylanmıştır. Ancak Capar bu rahat pozisyonu reddeder. Bunun yerine, okul müdürü olmayan, ücra ve az gelişmiş Örnek kolhozuna gönderilmesini ister. Onun bu kararlılığına saygı duyan Kurmanov teklifi kabul eder ve onu ayrıca hasat ve ot toplama işlerini denetlemek üzere ilçenin geçici temsilcisi olarak atar.

Capar'ın Örnek Kolhozu'na Varışı Capar, koltuk değnekleriyle yürüyerek ücra Örnek kolhozuna varır. Yerel köy meclisi başkanı Cutabay ile tanışır ve o akşam için bir toplantı ayarlanmasını ister. Capar ardından okulu ziyaret eder ve burayı çok kötü bir durumda bulur: Sıralar kırılmış, pencereler ve kapılar hasar görmüştür. Burayı tamir etmeye kararlıdır ancak yardım edecek kimseyi bulamaz. Marangozlar ve demirciler ot toplama, hasat ve şifalı ot toplama işleriyle meşguldür. Daha sonra Capar iki yaşlı adama yaklaşıp ve çocukları için daha iyi bir gelecek istiyorlarsa okulu yeniden inşa etmenin öneminden bahseder. Yaşlılar tamire yardım etmeyi kabul ederler.

Kızıl Ev ve Zeynep Capar, kitapların, gazetelerin ve dergilerin tutulduğu yerel bir propaganda merkezi olan Kızıl Ev'i ziyaret eder. İlk başta içeride kimse yoktur ve materyallerin dolaplara kilitlendiğini fark eder. Kısa süre sonra bir kadın gelir ve kendisini orada çalışan Zeynep olarak tanıtır. Kocasını cephededir ve ondan geride kalan halka hizmet etmesini istemiştir. Capar kitaplara neden ulaşamadığını sorgular ve yeni bir yaklaşım önerir. İnsanların tarım işleri için toplandığı tarlaların yakınına bir yurt (çadır) kurulmasını teklif eder. Zeynep orada gazeteleri ve dergileri açıkça sergileyebilir, işçilere bilgi ve ilham vermek için savaş kahramanlarının fotoğraflarını asabilir.

Örnek Köyü Toplantısı Capar köy toplantısını açar. Köy meclisi başkanı Cutabay, bazı kişilerin kolhoz görevlerinden kaçtığını bildirir: Öğretmen Kojobek sık sık ilçe merkezine gitmekte, Kızıl Ev başkanı Zeynep ise yeterince katkı sağlamamaktadır. Her ikisi de utanır ve daha çok çalışacaklarına söz verirler. Baş çoban Zuura yayladan gelir ve koyunlarını beslemek için ot ister. Nişanlısı Asan cephede olan Aysuluu kamyon şoförlüğü kursuna gitmek ister ama ailesi izin vermez. Yaşlı ve saygın bir adam olan Çukobay kolhozun başkanıdır. Cutabay ile birlikte görevini Capar'a teklif eder ama Capar onların işlerine devam etmesi konusunda ısrar eder.

Kolhozda Gece Planlaması Gece Japar, Çukobay ve muhasebeci kolhozun durumunu değerlendirmek için bir araya gelirler. Muhasebeci şu bilgileri verir: 50 hektar kışlık buğday, 145 hektar yazlık buğday, 40 hektar arpa, 30 hektar yulaf ve 20 hektar darı, toplam 270 hektar. Kolhoz, devlete 80 ton tahıl, orduya 30 ton ve Makine-Traktör İstasyonuna (MTS) 10 ton vermek zorundadır, ayrıca 20 ton borç ödemelidir. Toplamda 140 ton teslim etmeleri gerekir. Japar, iyi tarlalarda hektar başına 1,5 tona kadar çıkmak üzere

ortalama 1 ton ürün alınabileceğini hesaplar ve hasat dikkatli yapılırsa toplam 270 tona ulaşabileceklerini söyler. Ayrıca sıcak yemek, arabalar, harman araçları ve harman makinesi düzenlenmesini konuşurlar.

Kolhozdaki İş Gücü Sorunlarının Çözülmesi Kolhoz başkanı Çukobay; 87 hane ve 60 bireyin yanı sıra 23 yaşlı kadın ve erkeğin çalışmayı reddettiğini bildirir. Capar bunun üzerine Keneş kolhozu başkanı olan babası Toyçubek'i ziyaret eder ve hasatta çalışan işçilere yemek sağlamak için 3 sentner buğday ister. Babası, oğlunun bu kadar ücra bir kolhozda çalışmasından endişe duymaktadır. Capar daha sonra çalışmayı reddeden kişilerle konuşur, onları hasada katılmaya ikna eder ve onlar da yardım etmeyi kabul ederler.

İyi Haberler ve Yeni Bir Ziyaretçi Capar, savaş arkadaşı Mikola İvaşenko'dan, Ukrayna'daki köyünün Alman işgalinden kurtarıldığını ve karısı ile iki çocuğuyla yeniden bir araya gelmeyi umduğunu belirten bir mektup alır. Capar bu habere çok sevinir. Bu sırada babası Toyçubek, Keneş kolhozundaki ofisindeyken şehirli bir kız olan Ayşe gelir. Bu kız, Capar'ın Cemile'nin arkadaşı olarak tanıdığı aynı kişidir. Kolhozda tarım işlerine yardım etmesi için gönderilmiştir. Toyçubek onu evine götürür ve Capar'ın annesi Burulça da onu sıcak bir şekilde karşılar. Burulça, Ayşe'nin iyi ve çalışkan bir kız olduğunu düşünür ve onu oğlu Capar için uygun bir eş adayı olarak görmeye başlar.

Sosyalist Yarışma ve Yeni Karşılaşmalar Capar, Örnek kolhozundaki tüm köylüleri harekete geçirir; hatta hasadı tamamlamak için gece ay ışığında bile çalışırlar. Örnek kolhozu, üretimde daha gelişmiş olan Keneş kolhozuyla yarışmaktadır. Bazı köylüler bu sosyalist yarışmayı kazanabileceklerinden şüphelidir ancak Capar onları cesaretlendirir ve kolektif çabayla başarının mümkün olduğuna ikna eder. Yerel editörler, çalışmayı reddedenleri (aralarında Kalipa adında bir kadın da vardır) eleştiren ve onlarla alay eden bir duvar gazetesi hazırlarlar. Komşu Örnek kolhozundan dönen Capar, evinde Ayşe'yi görür. Burulça, onların zaten tanışıyor olmalarından memnun olur ve arkadaşlıklarını sıcak bir şekilde destekler.

Kolhoz Liderlerinin Toplantısı ve Prjevalsk'tan Haberler Keneş ve Örnek kolhozlarının başkanları ile her iki taraftan aktif üyeler, sosyalist yarışmalarının geleceğini tartışmak üzere toplanırlar. Aralarındaki rekabet güçlü kalsa da üretkenliği artırmanın ve iş birliğini güçlendirmenin yollarını planlarlar. Bu sırada Burulça'nın duyguları karışıktır; kocası Toyçubek Keneş kolhozunu yönetirken, oğlu Capar Örnek kolhozunda çalışmaktadır. Yine de Capar ve Ayşe'nin bir çift olmasını ummakta ve Ayşe'nin gelini olmasını istemektedir. Capar eve ziyarete geldiğinde, Ayşe ona Cemile'nin Prjevalsk'a döndüğünü haber verir. Cemile'nin Capar'ı sorduğu bir mektubunu ona gösterir. Bu haberi alan Capar hemen Prjevalsk'a doğru yola çıkar.

Çongmurun'un Prjevalsk'taki Aldatmacası Çongmurun, Prjevalsk'ta yaşayan, cephedeki Japar ile nişanlı olmasına rağmen Cemile ile ilgilenmeye başlayan, sık giyinmeyi seven ve kendisini zengin gösteren bir adamdır. Cemile'nin güvenini kazanmak ve onunla evlenmek için Capar'ın arkadaşımı gibi davranır. Cemile onu reddeder ve nişanlılığına sadık kalır. Ayşe onun dürüst olmayan niyetlerini sezer ve Cemile'yi ondan uzak durması için uyarır. Şehirde, kocası savaşta olan terzi Urkuya, dikiş dikerek ve çamaşır yıkayarak geçimini sağlamaktadır. Çongmurun, Cemile'ye yaklaşmak için Urkuya'nın onunla olan bağını kullanmaya çalışır. Urkuya, Cemile'ye neden Çongmurun ile görüşmeyi bıraktığını sorar; Cemile de Ayşe'nin kendisini onun niyetleri hakkında uyardığını söyler.

Cemile ve Çongmurun Frunze'de Urkuya, Cemile'ye Ayşe'nin onu kıskandığını ve gizliden gizliye Çongmurun'dan hoşlandığını söyler. Çongmurun'un iyi bir eş adayı olduğunu ve bağlantıları sayesinde Cemile'nin enstitüye girmesine yardım edebileceğini iddia eder. Cemile okumak istediğini söylese de Ayşe'nin tavsiyelerinden şüphe etmeye başlar. Cemile daha sonra Ayşe ile gittiği sinemada Çongmurun ile karşılaşır. Ayşe'nin uyarısına rağmen Cemile, Urkuya'nın sözlerinin etkisiyle üzülür. Çongmurun, rektörün arkadaşı olduğunu söyleyerek ona kayıt konusunda yardım etme sözü verir ve onu Frunze'ye götürür. Frunze'de Çongmurun, Cemile'yi bir arkadaşının evine götürür ve onu karısı olarak tanıtır. Ev sahipleri olan yaşlı bir kadın ve genç bir kadın, onların evli bir çift olduğuna inanarak onlara ortak bir yatak hazırlarlar. Cemile bu yanlış anlaşılmayı hemen reddeder ve Çongmurun'un karısı olmadığını sert bir şekilde belirtir.

Cemile'nin Çongmurun'dan Kopuşu Ev sahipleri, Çongmurun'un geçmişte Kırgızistan'ın güneyinden başka bir kızı da getirip karısı olarak tanıttığı bir olayı hatırlarlar. O kız da iddiayı reddetmiş ve kız gidince Çongmurun rezil olmuştur. Aynı gün Cemile, Capar'dan bir mektup alır. Derinden etkilenerek ağlar ve Çongmurun'un niyetlerini kesin bir dille reddeder. Enstitüye gider ve rektör onun kayıt başvurusunu kabul eder. Ardından Prjevalsk'a döner. Ayşe'yi ziyaret eder; Ayşe'nin annesi ona, Urkuya'nın "Cemile evlendi" diye dedikodu yaydığını anlatır. Cemile baskı gördüğünü ama kaçtığını açıklar. Sonra Ayşe'nin Capar'ın ailesinin evinde kaldığını öğrenir ve Ayşe daha sonra şehre gelir.

Sosyalist Yarışmada Zafer Bölge gazetesi, Örnek ve Keneş kolhozları arasındaki sosyalist yarışma haberlerini yayınlar ve her iki kolhoz da yeni bir şevkle çalışmaya başlar. Capar, okul çocukları dahil tüm köylüleri seferber eder; onları sıkı çalışmaya ve vatanlarını sevmeye teşvik eder. Tembelleri eleştirir, kendini işine adanları över. Bölge yetkilileri ziyarete gelir ve hala hasat edilmemiş buğday tarlasını görünce, iş zamanında bitmezse kolhozun yarışmayı kaybedebileceği konusunda uyarırlar. Bunun üzerine tüm köy seferber olur ve hasadı bitirmek için gece boyu çalışırlar. Sonuç olarak, ücra Örnek kolhozunu yarışmayı kazanır. Eskiden tembellik edenler bile daha sonra katılım sağladıkları için bölge liderleri tarafından hediyelerle ödüllendirilirler.

Aile Sohbeti ve Ayşe'den Bir Mektup Capar evine döner ve Keneş kolhozu başkanı olan babası Toyçubek'e sosyalist yarışmada güçlü bir rakip olduğu için teşekkür eder. Ancak babası, Capar'ın kendisine yarışmayı kaybettiği için teşekkür ettiğini söyleyerek cevap verir. Capar ise Keneş kolhozunun bu kez biraz daha zayıf kalmasına rağmen geçen yılki sonuçlarına göre gelişim gösterdiğini söyler. Bu sırada Capar, Ayşe'den bir mektup alır. Ayşe ona iyi haberleri olduğunu yazar ve Prjevalsk'a gelmesini ister.

Prjevalsk'ta Yeniden Buluşma Capar, Ayşe'nin evini ziyaret eder; annesi Uulcan onu sıcak bir şekilde yemekle karşılar. Ayşe, parkta bir yürüyüş ayarlar ve Capar burada, bir anaokulunda çalışan ve Ayşe'nin yanında kalan Cemile ile karşılaşır. Duygularına hakim olamayan Cemile gözyaşlarına boğulur. Bu sırada Capar'ın annesi Burulça, iyi geçen hasat sonrası kolhozda yaşam iyileşirken, gelecekteki gelini için bir eşarp ve kumaş satın alır. Mağazada köy meclisinden bir mektup alır. Bir okul çocuğu mektubu yüksek sesle okur: Capar evlendiğini, yakında karısıyla döneceğini yazmakta ve ailesinden onu gelinleri olarak kabul etmelerini istemektedir.

Gece Varışı ve Düğün Kutlaması Capar ve Cemile gece vakti ailesinin evine varırlar. Cemile'nin yüzü net görülmediği için Burulça önce onun Ayşe olduğunu sanır ve çok sevinir. Ayşe'nin annesi de gelir ve Burulça onun kızını över. Kısa süre sonra gerçek ortaya çıkar: Capar, savaştan önce sevdiği Cemile ile evlenmiştir; Ayşe ise okumak için Frunze'ye gitmiştir. Toyçubek köylüleri düğünü kutlamaya davet eder. Kırgız geleneklerine göre Burulça, Cemile'nin başına beyaz bir eşarp takar ve genç çift için neşe ve mutlu bir başlangıcı simgeleyen şekerleri yere saçar.

Düğün Şöleni ve Gelenekler Aile bir koyun keser ve yaylalardan kımız getirilir. Hem Keneş hem de Örnek kolhozundan insanlar toplanır ve düğün kutlaması başlar. Geleneğe göre gelini ilk görenler kadınlardır; ancak köy meclisi başkanı Çukobay da onu görmek ister, bu da herkesi güldürür çünkü erkekler normalde resmi ritüeller bitene kadar beklerler. Osmonbek, şarkılar söyleyip halk hikayeleri anlatarak konukları eğlendirir, kutlamayı neşe ve gelenekle doldurur.

Barpan Batır'ın Hikayesi (Efsane)

Barpan Batır Düğün sırasında Osmonbek kahramanlık dolu bir hikaye anlatır. Bir vadide, cesur lider Barpan Batır'ın halkı yaşamaktadır. Bir gün Afgan tarafından İskender Han topraklarına saldırır. Barpan savaşçılara dövuşmeyi emrederken; yaşlılar, kadınlar ve çocuklar güvenli bir yere kaçar. Sadık dostu Aban da savaşa katılır. İlk başta Barpan'ın savaşçıları galiptir ancak yavaş yavaş birer birer düşerler. Bir tepeden izleyen İskender, Barpan'ın kurşun geçirmez olduğuna inanılan özel kalkanını fark eder. Usta bir nişancı olarak dikkatle nişan alır ve Barpan'ı öldürür. Barpan ölürken, hayatını halkı için feda ettiğini ilan eder.

Barpan'ın Beş Taşı Savaşın sonra Barpan'ın sadık dostu Aban hayatta ve tek başına kalmıştır. Barpan'ın kalkanını ve yanan beş taşı bulur. Gizemli bir ses ona, bu beş parlayan taşın kahramanın son yaşam damlaları olduğunu ve halkı beş kez koruyacağını söyler. Aban, yeniden huzurlu bir vadiye yerleşen halkına döner. Bir süre taşlar onları korur ancak daha sonra zalim bir han toprakları fetheder ve ağır vergiler koyar. Bahar geldiğinde halk, hanın savaşçıların tekrar geldiğini duyar ve aralarında yeniden korku yayılır.

Beşinci Taş ve Lenin Vadide başlarında kızıl yıldızlı şapkalar olan adamlar belirir. Bu adamlar naziktir ve iyi haberler getirirler ancak yerel bir adam onlara güvenmez, vergiyi alıp gitmelerini söyler. Yeni gelenler zamanın değiştiğini; hanların ve zengin yöneticilerin artık hüküm sürmediğini açıklar. Bu mücadeleye kimin liderlik ettiği sorulduğunda şu cevabı verirler: Baskıya karşı savaşan Lenin. Halk umut ve neşe duyar. Daha sonra, kışın Lenin'in ölmek üzere olduğunu duyarlar. Barpan'ın mirasının gücüne inanan halk, kalkanındaki beşinci taşın Lenin'in hayatını kurtarabileceğine karar verir.

Kalkanla Moskova Yolculuğu Üç adam — Bayır, Dayır ve Seyit — kutsal kalkanı taşıyarak Moskova'ya doğru yola çıkar. Yolculukları kayalık ve buzlu dağlarda çok sert geçer. Bir kar fırtınası sırasında kalkan kar altında kalır ve Dayır ölür. Bayır ve Seyit devam eder ancak dar bir köprü çöker ve Seyit de ölür. Yalnız kalan Bayır kalkanı arayıp bulur ve yoluna devam eder. Ona Moskova yolunu gösteren ve Lenin'in öldüğünü söyleyen yaşlı bir adamla karşılaşır. Üzülen Bayır, adamın atını alarak yoluna devam eder. Sonunda kalkanı Moskova'ya ulaştırır ve Lenin'in mozolesini ziyaret eder. Orada mozoledeki bir adam ona, Lenin ölse bile fikirlerinin ve sisteminin sıradan insanlar arasında sonsuza dek yaşayacağını söyler.

Örnek'te Yeni Bir Yaşam

Örnek'te Yeni Bir Hayat Osmonbek hikâyesini, Lenin'in eşitlik sisteminin artık hayatta olduğunu söyleyerek bitirir. Düşün töreni sona erer ve köylüler Japar ile Jamila'yı içtenlikle kutlar. Kısa bir süre sonra çift Ornok kolhozuna taşınır ve Japar'ın evine yerleşir. Japar'ın öğrencileri evi temizleyip boyayarak hazırlar ve çiftin eşyalarının taşınmasına yardım eder. Köylüler Jamila'yı görmek ve tanımak için ziyarete gelir. Çocuklar çay ve yemek servisinde yardımcı olur, yaşlılar ise onları över; geçmişte sert molla öğretmenlerin çocuklara kötü davrandığı günlerle kıyaslayarak, çocukların artık daha şanslı olduğunu söyler.

İlk Ders Okul yılı yaklaşır, ancak sıralar eski ve tahtalar yıpranmıştır. Şimdi okul müdürü olan Kojobek, Japar'dan bölge merkezine gidip yeni kitaplar getirmesini ister. Bu sırada Jamila ev ev dolaşarak çocukları okula kaydeder. Bir çocuk okula gitmek istemez; kitaplar yerine fabrikada çalışmayı hayal eder. Jamila sabırla onu ikna eder ve önce eğitimin gerekli olduğunu anlatır. Sonunda ilk okul günü gelir. Jamila öğrencilerinin önünde büyük bir harita açar ve Sovyetler Birliği'ni onların vatanı olarak anlatır; geniş, güçlü ve umut dolu bir ülke olduğunu söyleyerek çocuklarda aidiyet ve umut duygusu uyandırır.

Otlağlarda Fırtına ve Kurtarma Toyçubek ve Çukobay, çobanları ziyaret etmek için yaylalara gider. Ancak şiddetli bir kar fırtınasına yakalanırlar. Hava çok kötüleşir ve uygun sıcak barınaklar olmadığı için birçok koyun soğuktan ölür. Çoban Jakyp da fırtınada hayatını kaybeder. Tüm bu trajediye rağmen Toyçubek ve Çukobay hayatta kalır. Japar ve köylüler onları kurtarmaya gelir. Çobanlar ve kalan hayvanlar köye geri getirilir, doktorlar donmuş ve bitkin çobanları tedavi ederek iyileştirir.

Yaylalarda tesislerin inşası Koyun kaybı ve çobanın ölümü sonrası köylüler toplanır ve yaylalarda hayatı iyileştirmeye karar verir. Sıcak ahırlar, yaşam evleri, bir sağlık merkezi, küçük bir mutfak, bir atölye, bir radyo merkezi ve kitaplar ile gazetelerin bulunduğu Kızıl Ev yapılması planlanır. Genç Komsomol grupları bu işleri birlikte üstlenir. Artık çobanlar daha güvenli koşullarda yaşamaya başlar. 1945 baharında köy meclisi sekreteri Jutabay Ornok'a bir radyo getirir. Köylüler radyonun konuşmasına şaşırır ve Moskova'dan savaş ve siyasal hayatla ilgili haberleri dinlemeye başlar.

Kavuşma ve Zafer Bir gün okul bahçesinde Satar adlı bir öğrenci yabancı bir adam fark eder; bu Mikola'dır ve çocuklarını aramaya gelmiştir. Japar ve Jamila'nın onları evlat edindiğinden habersizdir. Kısa süre sonra kızı Lena ile karşılaşır ve ikisi de ağlar. Ardından oğlu Taras'ı görür; Taras önce onu tanımaz, ancak Lena onun babaları olduğunu söyler. Bu sırada Jutabay kolhoz ofisine erken gelir ve Japar da onun yanına katılır.

Radyoyu açtıklarında uzun zamandır beklenen haberi duyarlar: savaş bitmiştir ve Sovyetler Birliği kazanmıştır. Köylüler büyük sevinç yaşar.

Zafer Kutlaması ve Yeni Başlangıçlar Zafer Günü köyde büyük bir coşkuyla kutlanır. Mikola, Nurbay ve Japar asker olarak onur yerinde oturtulur ve herkes birbirini kutlar. Güreş ve at yarışları gibi geleneksel oyunlar yapılır. Ancak bazı kadınlar, savaştan dönmeyenleri hatırlayarak sessizce ağlar. Aişa köye gelir ve Mikola ile yakınlaşır. Yaşlılar Mikola'nın köyde kalmasını ister. Fakat Aişa kısa süre sonra Frunze'ye gider. Köylüler onların duygularını anlayarak Mikola'yı da Frunze'ye gönderir; orada eğitim görüp Aişa ile yeniden buluşabilecektir.

Issık Göl Kıyılarında Huzurlu Yaşam Jamila bir erkek çocuk doğurur ve bu aileye büyük mutluluk getirir. Japar okulda çalışmaya devam eder. Toyçubek ve Burulça torun sevinci yaşar. Savaş bitince askerler yavaş yavaş köye dönmeye başlar. Baltabay geri dönerek kolhoza katılır ve tarımı geliştirme, makineli üretim ve hayvancılığı modernleştirme fikirleri getirir. Kısa süre sonra Asan da döner ve nişanlısı Aysuluu ile yeniden kavuşur; Aysuluu artık bir kamyon şoförüdür. Kolhozda hayat giderek daha huzurlu ve düzenli hale gelir. Issık Göl kıyılarında köylüler geleceklerini birlikte kurmaya devam eder.

KARAKTER ANALİZİ

Capar

Capar, “cephe ve arka cephe” kahramanı olarak kurgulanmıştır: önce disiplinli bir Sovyet keşifçisi, ardından fiziksel gücünü değil emek ve liderliğiyle değer kazanan bir savaş gazisi. Savaşta kolunu kaybetmesi, onun için kimlik ve onur açısından bir sınav haline gelir. Jamila'yı kaybetme korkusu yaşasa da acısını içine kapatmaz; onu hizmete, çalışmaya ve topluma katkıya yönlendirir. Memleketine döndüğünde kendisine sunulan rahat bir görevi reddeder ve bilinçli olarak en geri kalmış kolhoz olan Örnek'i seçer. Bu tercih, onun kişisel çıkar değil sorumluluk temelli bir ahlaka sahip olduğunu gösterir. Okul müdürü ve organizatör olarak gerçekçi planlar yapar, verimi hesaplar, isteksiz köylüleri çalışmaya ikna eder ve savaş sonrası yeniden inşanın örnek figürü haline gelir.

Dayanıklı Capar, fiziksel ve duygusal acılar karşısında olağanüstü bir dayanıklılık gösterir. Savaşta ağır yaralanır ve bacağını kaybeder. Bu durum onu yıkmak yerine daha da güçlendirir. Jamila'nın sessizliği nedeniyle reddedilme korkusu yaşasa da içine kapanmaz ya da hayata küsecek bir noktaya gelmez. Aksine, acısını kararlılığa dönüştürür. Sakat haliyle köyüne döndüğünde kendi köyündeki kolay bir görevi kabul etmez, bilinçli olarak en yoksul ve en uzak yer olan Örnek kolhozunu seçer. Burada kırık dökük okulu onarır, köylüleri harekete geçirir ve fiziksel engeline rağmen üretim işlerini yönetir. Bayalinov, Capar üzerinden savaş sonrası kahramanlığın bireysel acıyı aşma ve topluma katkı sunma gücü olduğunu gösterir.

Fedakâr Capar derin bir görev bilinci ve özveri ile tanımlanır. Savaş öncesinde Komünist Parti çalışanı olarak sorumluluk sahibidir; bu özellik savaş sonrası dönemde daha da belirginleşir. Kendi köyünde rahat bir okul müdürlüğü teklif edildiğinde bunu reddeder ve Örnek'e gitmeyi seçer. Bu seçim, kişisel rahatlığı bilinçli olarak toplum yararına feda ettiğini gösterir. Tanınma veya ödül aramadan çalışır, kolektif başarının peşinden gider. Gece geç saatlere kadar verim hesapları yapar, isteksiz köylüleri çalışmaya ikna eder ve sürekli olarak bireysel mutluluğun önüne toplumsal faydayı koyar. Bayalinov, Capar aracılığıyla Sovyet ideallerine uygun olarak, vatan için bedel ödemiş olsa bile şikâyet etmeden hizmet eden ideal savaş sonrası insan tipini sunar.

Yetenekli Capar son derece yetenekli ve güçlü bir organizasyon becerisine sahip bir liderdir. Örnek kolhozuna geldiğinde terk edilmiş okul ve çiftliği kısa sürede dönüştürmeye başlar. Tarımsal durumu analiz eder, ürün verimini hesaplar ve devlet hedeflerini karşılamak için gerçekçi planlar geliştirir. Tembel ya da isteksiz köylüleri hem eleştirir hem de teşvik yoluyla üretime dahil eder, hatta sosyalist yarışmalar sırasında gece çalışmaları organize eder. Okul müdürü olarak sınıfları onarır, öğrencileri kaydeder ve öğretmenleri yönlendirir. Yaşlı köylüler, özellikle Çukobay gibi saygın kişiler bile onun örgütleme gücünü kabul eder.

Bayalınov, bu karakter aracılığıyla savaş sonrası Kırgız kırsalında yeniden yapılanmanın güçlü ve pratik liderlik gerektirdiğini vurgular.

Capar ile Voropaev Arasındaki Paralellikler

Kasımalı Bayalınov'un *Issık Göl Kıyılarında* adlı eserindeki Capar ile Sovyet Rus yazar Pyotr Pavlenko'nun *Mutluluk* (Happiness) romanındaki Voropaev, savaş sonrası sosyalist gerçekçilik anlayışı içinde benzer şekilde kurgulanmıştır. Her iki karakterde de savaş, kahramanın yaşamını sona erdiren bir kırılma değil, onu yeni bir toplumsal göreve yönlendiren bir süreçtir.

Her iki karakter de cepheden bir uzuv kaybıyla döner ve bu fiziksel yara, onların hayatında önemli bir ahlaki sınır haline gelir. Temel soru aynıdır: Fiziksel olarak “eksik” bir asker, toplumsal olarak “tam” bir birey olarak yaşamına devam edebilir mi? Her iki anlatıda da bu soruya olumlu yanıt verilir. Bu durum sözle değil, emek ve üretim yoluyla kanıtlanır. Eski askerler sivil hayata dönerek gerçek değerlerini birer organizatör ve yeniden inşa eden lider olarak gösterirler. Savaş alanındaki cesaret, artık toplum kurma, planlama ve başkalarını yönlendirme becerisiyle devam eder. Bununla birlikte Kasymaly Bayalınov'un anlatımı daha yerel ve gündelik yaşam ayrıntılarıyla zenginleştirilmiştir.

Capar'ın hayatı Issık Göl çevresindeki Kırgız köy yaşamına sıkı şekilde bağlıdır; doğa, köy gelenekleri, aile ritüelleri ve yerel kültürel unsurlar Sovyet ideolojisiyle birlikte sunulur. Onun liderliği, yıkılmış bir okulun onarılması, tarımsal verimin hesaplanması, çalışmak istemeyen köylülerin ikna edilmesi ve uzak, geri kalmış Örnek kolhozunun bilinçli olarak seçilmesi gibi somut ve günlük görevler üzerinden gösterilir.

Capar'ın kişisel yönü de daha belirgindir. Jamila'nın sessizliği ve Çongmurun'un aldatmacası, onun iç çatışmasını derinleştirir. Bu nedenle Capar yalnızca bir kolhozu değil, aynı zamanda güveni ve aile düzenini de yeniden kurmak zorundadır.

Buna karşılık Voropaev, daha idealize edilmiş bir Sovyet kahramanı olarak sunulur. Bu açıdan her iki karakter benzer idealleri temsil eder; ancak Bayalınov'un Capar'ı daha yerel, daha ayrıntılı ve daha duygusal bir bağlamda işlenmiştir.

Cemile

Cemile, kişisel hayatı eğitim ve sosyal hareketlilikle şekillenen “yeni dönem” Kırgız kadınına temsil eder. Onun temel özelliği samimiyetidir: insanlara güvenir, bu da onu manipülasyona ve dedikoduya karşı savunmasız bırakır. Çongmurun etrafındaki çatışma, onun sadakatini ve bağımsızlığını sınar: (okula) kabul vaatleri ve sosyal dedikodularla baskı altına alınır, ancak sonunda kesin bir sınır çizer, “sahiplenilmeyi” reddeder ve kendi yoluna döner. Bir öğretmen olarak geleceğin sembolü haline gelir: çocukları kaydeder, onları okumaya ikna eder ve harita dersini kullanarak köy çocuklarını daha geniş bir vatana bağlar.

Güvenen Cemile, onu manipülasyona karşı savunmasız kılan, derinden güvenen bir doğa sergiler. Sadık arkadaşı Ayşe'nin onu Çongmurun'un dürüst olmayan niyetleri konusunda uyarmasına rağmen, Cemile dedikoduların ardındaki gerçeğe inanmakta tereddüt eder. Kendisine değer verenleri dinlemek yerine, Frunze'de eğitimde yükselme vaadiyle aklının çelinmesine izin verir. Onun saflığı aptallık değil, insanların genellikle dürüst niyetlerle hareket ettiğine dair samimi bir inançtır. Çongmurun onu gizlice evli olduklarını düşünmesi için kandırdığında, başlangıçta onu hemen suçlamak yerine kendi güvenliğinden şüphe duyar. Bu güven, tehlikeden kaçtıktan sonra kalbini aşka açık tutarken kendini korumayı öğrendiği yolculuğunun ana çatışması haline gelir.

Sadık Yıllarca ayrı kalmalarına rağmen Cemile, Capar'a sadık kalır ve nişanını bozmayı reddeder. Çongmurun, baskı ve yalanlarla Capar'ın yerini almaya çalıştığı anda, Cemile nişanlısına verdiği söze ihanet etmeyi reddeder. Bağlılığa, kolaylıktan veya çabucak yapılan bir evlilikten daha fazla değer verir. Mektupları, onun yaralanmasına veya engellilik durumuna bakmaksızın geri dönüşünü sabırla beklediğini gösterir. Bu sadakati, Capar engelli kaldıktan sonra cevap vermeyi kestiğinde ağır bir şekilde sınanır, ancak yanlış anlaşılmayı fark ettiğinde ona yanıt verir. Kararlılığı, aşkının onun askeri zaferine değil, aralarındaki derin bağa dayandığını kanıtlar. Arkadaşları hayatına devam etmesini önerdiğinde bile sözüne sadık kalır.

Cesur Cemile, Frunze'de Çongmurun'un hilesiyle karşılaştığında cesaret gösterir. İtibarını kurtarmak için bir eş rolünü kabul etmek yerine, yalanı reddeder. Sesini susturmak için sosyal nüfuzunu kullanan bir adama karşı kendi gerçeğini savunur. Bu an, haftalarca süren kafa karışıklığının ardından onun içsel gücünü vurgular. Ev sahipleri, sanki çoktan evlenmişler gibi onlar için ortak bir yatak hazırladığında, rahatlık yerine dürüstlüğü seçer. Reddedişi onun itibarını kurtarır. Sessiz kalmanın öz saygısını kaybetmek anlamına geleceğini anlar. Onunla doğrudan yüzleşerek, Capar ile olan ilişkisini yıkımdan korur. Cesareti, geleceğini kontrol etmeye çalışan hiç kimseye onurunu teslim etmemesini sağlar.

Mikola İvaşenko

Mikola, Capar'ın savaş zamanındaki bir benzeri ve ahlaki bir aynasıdır: her ikisi de keşifçidir, her ikisi de vahşetle yüzleşir, ancak Mikola'nın kişisel yarası, işgal altında ailesinden ayrı düşmesidir. Onun hikayesi, eşi ve çocukları için duyduğu belirsizlik ve korkudan, kurtuluşa ve yeniden bir araya gelmeye doğru ilerler. Daha sonra çocuklarını aramak için Kırgız köyünde ortaya çıktığında, kısa romandaki Sovyet kardeşliği fikrini genişletir: bir yabancı, "bizden biri" haline gelir. Mikola, savaşın insani bedelini ve kayıptan sonra yeniden toparlanma olasılığını simgeler.

Sadık Mikola, hem yoldaşlarına hem de kendi ailesine karşı sarsılmaz bir sadakat gösterir. Savaş sırasında, Capar'ın yanında bir keşifçi olarak görev yapar ve sürekli tehlikeyle yüzleşirken arkadaşının hayatta kalma becerilerine tamamen güvenir. Aralarındaki bağ, paylaşılan zorluklar ve karşılıklı saygı sayesinde kurulur. Cephe hayatı sona erdikten sonra sadakati özel hayatına yönelir. Ukrayna'daki köyünün kurtarıldığını öğrendiğinde, her şeyden önce eşi ve çocuklarıyla yeniden bir araya gelmeyi önceliklendirir. Bu sevincini paylaşmak için Capar'a mektuplar yazar ve savaşta kurdukları dostluğu sürdürür. Daha sonra Kırgızistan'da çocuklarını ararken, bunu bir zorunluluktan ziyade içten bir bağlılıkla yapar. Bu özelliği onu hikâyede istikrarlı bir karakter yapar ve gerçek gücün, savaşın kaosuna rağmen arkadaşlara ve aileye verilen sözleri tutmakta yattığını kanıtlar.

Azimli Onun mutluluğa giden yolculuğu, çocuklarını bulma konusundaki yılmaz azmiyle şekillenir. Çatışma ve işgalin neden olduğu yıllarca süren ayrılıktan sonra, oğlunu ve kızını bir daha asla göremeyebileceği gerçeğini kabullenmeyi reddeder. Karşılaştığı her öğrenciye ve köylüye Lena ya da Taras adında bir çocuk hakkında bir şey bilip bilmediklerini sorar. Satar adında bir çocuk onu tanıdığında, Mikola yeniden bir araya gelme anına kadar bu umuda tutunur. Çocuklar başlangıçta onu hatırlamadığında bile sakin ve sabırlı kalır. Onun kararlılığı, kaybolan ailelerin trajedisinin çözülmesini sağlar. Bu özelliği, savaştan sonra iyileşmenin zaman, çaba ve elden alınanın peşine aktif olarak düşmeyi gerektirdiğini vurgular.

Uyumlu Mikola, savaş meydanını geride bıraktıktan sonra Kırgız köyündeki hayata hızla uyum sağlar. Ukrayna'dan gelmiş uzak bir misafir olarak kalmak yerine, kolhoza entegre olur ve yerel halktan biri olarak kabul edilir. Köyün yaşlıları onu kalmaya teşvik eder ve o da bu yeni toplumsal rolü memnuniyetle kabul eder. Ayşe ile bir ilişki kurar ve kutlamalar, çalışma projeleri gibi köy etkinliklerine katılır. Sonunda okumak için Frunze'ye gittiğinde bile, bunu Örnek'teki dostlarının tam desteğiyle yapar. Bu esneklik, barışı yeniden inşa etmenin, hayatınızda başkalarına yer açmayı gerektirdiğini gösterir. Kırgız yaşam tarzını benimseyerek, yabancı bir askerden ailenin sevilen bir üyesine dönüşür.

Çongmurun

Çongmurun, hikâyenin ana kötü karakteridir; ancak belirli bir siyasi kimliği yoktur. Daha çok şık, ikna edici ve fırsatçı özellikleriyle günlük hayatta karşılaşılabilecek türden "sıradan bir kötü" figürüdür. Yöntemi sosyal aldatmacaya dayanır: Cemile'nin eğitim isteğini kullanır, kendisini nüfuzlu biri gibi gösterir ve Frunze'de onu zorla "karısı" gibi tanıtarak bir tuzağa düşürmeye çalışır. Çongmurun, şehirli fırsatçılığı ve savaş döneminin yarattığı belirsizlik içinde dedikodu, statü ve manipülasyonun nasıl tehlikeli olabileceğini temsil eder.

Aldatıcı Çongmurun hedeflerine ulaşmak için sürekli aldatmaya başvurur. Capar'ın arkadaşı olduğunu söyler ve nüfuzlu kişilerle bağlantıları bulunduğunu iddia ederek Cemile'nin bir enstitüye girmesine yardımcı

olabileceğini ima eder. Frunze’de onu karısı olarak tanıtarak çevresine sahte bir evlilik algısı oluşturur. Bu yalan, Cemile’yi sosyal baskı altına alır ve kaçışını zorlaştırır. Gerçek niyetlerini şık görünümünün ve ikna edici tavrının arkasına gizler; böylece insanlar gerçeği sorgulamak yerine dedikodulara inanır. Tüm karakteri, başkalarını rızaları olmadan kontrol etmeye dayalı bir yalan sistemi üzerine kuruludur.

Manipülatif Çongmurun, insanların zayıf yönlerini tespit edip bunları kendi çıkarı için kullanır. Cemile’nin eğitim isteğini sömürerek ona sahte bağlantılar ve fırsatlar vaat eder. Sadık arkadaşı Ayşe’nin onu kıskandığını söyleyerek Cemile’nin güven duygusunu zedeler. Yarı gerçeklerle yalanları karıştırarak Cemile’yi destek çevresinden uzaklaştırır. Onu kolayca geri dönemeyeceği sosyal durumlara sokarak kontrol etmeye çalışır. Konuşma yeteneği sayesinde, bencil amaçlarını gizleyerek kendini yardımsever biri gibi gösterir.

Yırtıcı Çongmurun, kadınları eşit bireyler olarak değil, elde edilmesi gereken birer “kazanç” olarak görür. Savaş nedeniyle yalnız ve savunmasız durumda olan Cemile’yi hedef alır. Frunze’deki evde ortak yatak hazırlaması, onun asıl niyetinin baskı ve sahiplenme olduğunu açıkça gösterir. Reddedildiğinde bile sınırları kabul etmez ve ısrarcı tavrını sürdürür. Şık ve güven veren görünümü, aslında avını takip eden bir fırsatçının maskesidir. Dürüst emekle yaşayan Japar’ın aksine Çongmurun, başkalarının onurunu hiçe sayarak çıkar peşinde koşan bir karakterdir.

Toyçubek

Toyçubek, hikâyenin geleneksel ve emek temellerini temsil eden bir karakterdir. Keneş kolhozunun başkanı ve yayla sorumlusu olarak sürekliliği, disiplini ve kuşaklar arası sorumluluğu simgeler. Mektupları ve kaygıları, savaşta cephede olmanın da arka planda çalışmanın da aynı görev bilincinin parçası olduğunu vurgular. Fırtına sahnesindeki varlığı ise göçebe çoban hayatının zorluklarını ve modernleşme ihtiyacını (sıcak barınaklar, sağlık noktaları gibi) açıkça gösterir.

Sarsılmaz Toyçubek, toplumun değişmeyen ve güven veren temel direklerinden biridir. Kolhoz başkanı ve Japar’ın babası olarak savaşın yarattığı karmaşa içinde bile düzeni korur. Onun sarsılmazlığı, hem mektuplarında oğluna cesaret ve görev bilinci aşılamasında hem de yaylada yaşanan kar fırtınasına rağmen soğukkanlılığını kaybetmemesinde görülür. Onun yaşamı, eski kuşağın dayanıklılığı ile yeni Sovyet toplumunun sorumluluk anlayışını birleştirir. Köyüne ve ailesine sağladığı istikrar, onu hem bir gelenek hem de bir dayanıklılık sembolü haline getirir.

Sorumlu Toyçubek, Keneş kolhozunun başkanı olarak görevini büyük bir ciddiyetle yerine getirir. Geniş tarım alanlarını yönetmek ve çobanları denetlemek sürekli dikkat ve öngörü gerektirir. Japar’ın zor durumdaki Ornok kolhozuna yardım isteğini değerlendirirken, kendi köyünün ihtiyaçlarını da dikkatle gözetir. Yaylada yaşanan fırtına sırasında risk alarak çobanları kontrol etmeye gider ve onların güvenliğini sağlamaya çalışır. Modernleşmenin gerekli olduğunu görür; daha iyi barınaklar gibi yenilikleri destekler, ancak geleneksel düzeni de tamamen terk etmez. Bu sorumlu yaklaşımı sayesinde kolhoz, genç erkekler cepheleyken bile düzenli şekilde işler ve köylülerin güvenliğini kazanır.

Koruyucu Toyçubek, hem ailesine hem de köylülerine karşı güçlü bir koruma içgüdüsüne sahiptir. Japar’ın zor ve riskli bir görev için Ornok’u seçmesinden endişe duyar. Fırtına sırasında çobanları kontrol etmek için kendi sağlığını riske atar ve onların yaşamını önceleyen bir tutum sergiler. Köyüne gelen yabancılara, örneğin Aışa’ya güvenli bir şekilde kapı açar ve onları korur. Onun bu yaklaşımı yalnızca ailesiyle sınırlı değildir; sorumluluğu altındaki herkes için geçerlidir. Bu koruyucu tutum, köyün modernleşme sürecinde kimsenin geride kalmamasını sağlar ve Japar’ın da zorluklara rağmen başarılı olmasına katkı verir.

TEMALAR

Eğitim: *Özgürleşme ve Umut Kaynağı* Savaş sonrası Kırgız kırsalında bir okul, sadece tahta sıralardan ve kara tahtadan ibaret bir yapı değildir. O, geçmişin gölgelerinin yerini bilginin ışığına bıraktığı bir özgürleşme mekânı, bir umut sembolüdür. Yıllar boyunca çocuklar yalnızca molla disiplini ve bozkır hayatının sert gerçeklerini tanımış, eğitim bir hak değil, bir ayrıcalık olarak görülmüştür. Sovyet dönemiyle birlikte ise eğitim, yoksulluk ve cehalet döngüsünü kırma vaadi taşıyan bir ilerleme yolu olarak yeniden anlam kazanır. Bu büyük dönüşümün merkezinde, savaşta bir bacağını kaybetmiş okul müdürü Capar yer alır. O, Örnek kolhozundaki yıkık dökük okulu bir yük değil, kutsal bir sorumluluk olarak görür.

Örnek köyünün okulu, Prjevalsk ya da Frunze gibi şehirlerin modern okullarından fersah fersah uzaktadır. Rüzgârın ve zamanın yıprattığı ahşap duvarları, kırık camları ve yılların aşındırdığı döşemeleriyle ücra bir köşede unutulmuş gibidir. Yağmur yağdığında çatısı akar, solgun kara tahtada yazılar zar zor seçilir. Ancak bu harabe, bir yapıdan öte, geleceğe dair bir vaattir. Ve Capar, koltuk değneklerinin üzerinde dururken bu vaadi yerine getirmeye kararlıdır.

Emir beklemez, uzaktan talimat vermez. Doğrudan köyün yaşlılarına gider. Onlarla üstten bakan bir yönetici gibi değil, o toprakların bir evladı olarak konuşur. Vatan için bedel ödemiş bir gazi olarak, onlara geleceğin resmini çizer: Artık molla sopasından korkmayan çocuklar, okuma yazma öğrenen kızlar, koyun gütmek yerine traktör sürececek erkekler...

Yaşlılar onu sessizce dinler. Kendi çocukluklarını, bilginin kendilerinden saklandığı, öğretmenlerin korkulan kişiler olduğu ve köydeki tek kitabın Kur'an olduğu günleri hatırlarlar. Artık dünyanın değiştiğini ve kendilerinin de bu değişimin bir parçası olmak zorunda olduklarını anlarlar. Kısa süre sonra onarım başlar. Kırık sıralar tamir edilir, pencerelere cam takılır, çatı güçlendirilir.

Ancak Capar'ın tek başına çözemeyeceği bir sorun vardır: kitaplar. İlçe merkezi, bilginin kapısını sıkı sıkıya tutmaktadır ve kitaplar öyle kolayca verilmez. Her şeyin istendiği, gerekçelendirildiği ve kayda geçirildiği bürokratik bir sistem işler. Her kitabın durumu yazılır, geri verileceği tarih belirlenir. Capar bu görevi, çekingen öğretmen Kojobek'e verir: "İlçeye git ve kitapları getir. Bir lütuf değil, bir hak olarak iste."

Örnek sahne: Japar, koltuk değnekleriyle Örnek okuluna girer ve kırık sıraları, yırtılmış kapıları, çatlamış pencereleri görür. Köyde usta yoktur; marangoz ve demirci tarladadır. İki yaşlı adamla konuşur ve çocukların geleceğini anlatır. Yaşlılar onu dinler ve sınıfın onarılmasına yardım etmeyi kabul eder. Okul yılı yaklaşırken Kojobek, yeni kitaplar için ilçe merkezine gitmeyi önerir; her kitabın kayıt altına alınması gerektiğini söyler. Jamila ise ev ev dolaşarak çocukları okula kaydeder. Bir çocuk okumaya karşı çıkar, fabrika işçisi olmayı hayal eder. Jamila onu sabırla ikna eder. İlk ders gününde Jamila büyük bir Sovyetler Birliği haritası açar. Kırmızı yıldızı göstererek "Burası bizim ülkemiz" der. Sonra parmağı Moskova'ya, Frunze'ye ve Prjevalsk'a kayar: "Buralar da bizim dünyamız."

Savaş: *İnsani Bedeli ve Ahlaki Yozlaşma* K. Bayalınov'un romanında savaş, yalnızca bir kahramanlık fonu olarak değil, her askerin vicdanını sınavan derin bir ahlaki hesaplama olarak tasvir edilir. Capar ve Mikola, disiplin ve cesaretleri sayesinde Kızıl Yıldız ve Şan Nişanı gibi madalyalar kazanan başarılı keşifçiler olsalar da, onların asıl yükü, tanık oldukları geri dönülmez yıkımdır.

En sarsıcı anlardan biri, Alman işgalindeki bir köyde yapılan keşif görevi sırasında yaşanır. Titreyen yerel bir sivilin, beze sarılı küçük bir çocuk cesedini ortaya çıkardığı o an, anlatının odağını askeri taktiklerden insani acıya kaydırır. Capar, derhal istihkâm erlerine bir mezar kazmaları için emir vererek sıradan bir operasyonu, yıkımın ortasında insanlık onurunu korumaya yönelik bir eyleme dönüştürür. O, insanlığın düşman topraklarında bile korunması gerektiğini anlar ve ahlakın çatışmalardan sağ çıkabileceğini kanıtlar.

Savaş, fiziksel şiddetin ötesinde, hayatta kalanların ruhunda derin psikolojik yaralar açar. Mikola İvaşenko'nun Halhin Gol ve Finlandiya'daki cesaretine rağmen kahramanlığı, Ukrayna'da geride bıraktığı eşi ve çocukları için duyduğu ve bir an bile susmayan kahredici korkuyla daima gölgelenir.

Benzer şekilde, Talıp'ın trajik hikayesi de savaş meydanında değil, bir hastane yatağında son bulur. Orada, ölümü metanetle kaderi olarak kabul eder ve nişanlısı Ayşe'ye yazdığı son mektubu Capar'a emanet ederek aşkının ondan sonra da yaşamasını sağlar.

Capar'ın yolculuğu bile bu ağır bedeli yansıtır. Aldığı ağır yara ve ardından bacağının kesilmesi, onu benlik değerini acı bir şekilde yeniden tanımlamaya zorlar. Başlangıçta, engelliliğinin onu hem aşktan hem de toplumsal görevlerinden koparacağından korkar. Memleketten gelen mektuplar, hem sevinç taşıyan

hem de cevaplar geciktiğinde sessizliğin ezici ağırlığını hissettiren kırılğan birer can simidine dönüşür. Sonuç olarak roman, Zafer'in anlamını güzellemekten kaçınır. Köy, Sovyet zaferini kutlarken bile anlatı, sessiz yası göz ardı etmez ve bazı kadınların asla geri dönmeyen komşuları için sessizce ağladığına dikkat çeker.

Örnek sahne: Hastanede Capar, yaralarından solgun düşmüş ve erimiş halde yatan Talıp'ı gördü. Talıp, yanına oturmasını istedi ve her kelimeyi özenle seçerek Ayşe'ye son mektubunu yazdırdı. Ne şikâyet etti ne de acınma dilendi. Yalnızca geri dönmeyeceğini, kaderinin bu olduğunu ve son ana kadar Ayşe'yi düşündüğünü bilmesini istediğini söyledi. Capar, Talıp'ın nefesi daraldıkça duraksayarak mektubu yazdı. Mektup bittiğinde, Talıp arkasına yaslandı ve gözlerini tavana dikti. Sabaha yatağı boştu. Capar ise katladığı mektubu sakladı.

Savaşta Arka Cephe: Romana göre savaş, aynı anda iki cephede birden verilir: biri savaş meydanında, diğeri ise cephe gerisinde. Capar ve Mikola gibi askerler ön saflarda hayatlarını riske atarken, Issık Göl çevresindeki köyler de ülkeyi beslemek zorundadır. Erkekler gitti diye kolhoz duramaz; ekim yapmak, ot biçmek, tahıl hasat etmek ve katı devlet kotalarını doldurmak zorundadır. Bu görevler, başarısızlığın da bir o kadar tehlikeli olduğu bir "ikinci cephe" olarak sunulur. Çünkü tahıl kıtlığı orduyu, hayvan kayıpları ekonomiyi, düzensizlik ise moralleri tehdit eder.

Capar hastaneden tek bacağıyla döndüğünde, anlatı, kahramanlığın anlamını yeniden şekillendirir. O, acınma beklemez ve kendi köyündeki rahat bir görevi kabul etmez. Aksine, okulun yıkık, işçilerin yorgun ve birçok ailenin kolhoz görevlerinden kaçtığı en yoksul ve en ücra yeri, yani Örnek'i seçer. Engelliliği onu mücadeleden koparmaz; onu cephe gerisindeki gündelik örgütlenme mücadelesinin tam ortasına taşır. Rakamları inceler, verimi hesaplar ve soyut planları pratik ayrıntılara dönüştürür: arabalar, sıcak yemekler, harman aletleri ve bir makine... Cephe gerisi, kitapların bile dolaplarda kilitli tutulduğu, marangozdan demirciye kadar her yetenekli elin tarla işlerinde tüketildiği bir yokluklar mekânı olarak gösterilir.

Roman aynı zamanda çalışma disiplininin toplumsal olarak nasıl yaratıldığını da anlatır. Toplantılar işten kaçanları ortaya çıkarır, duvar gazeteleri tembelleri ifşa eder ve ikna, en az emirler kadar önemlidir. Capar, isteksiz köylülerle doğrudan konuşur ve onları hasada katılmaya ikna eder. Bu da gösterir ki cephe gerisindeki liderlik yalnızca zora değil, güvene ve akla dayalıdır. Örnek ile daha güçlü olan Keneş kolhozu arasındaki sosyalist yarışma, motive edici bir çerçeve sunar: kazanma arzusu, insanları ay ışığı altında gece çalışmaya, okul çocuklarını ve yaşlıları seferber etmeye iter. Ücra kolhoz nihayet yarışı kazandığında, bu zafer, kolektif çabanın geri kalmışlığı yenebileceğinin ahlaki bir kanıtı olur. Sonuç olarak roman, cephe gerisindeki emeği, savaş zamanı direnişinin ve savaş sonrası toparlanmanın temeli olarak sunar. Bu cephede sıradan eller, belirleyici birer silaha dönüşür.

Örnek sahne: Capar, geceleri Çukobay ve muhasebeciyle oturup kolhozun rakamlarını masaya yatırır: 270 hektar ekili alan, devlete teslim edilecek 1.400 sentner (yaklaşık 140 ton) ürün ve bir de eski bir borç. Hesaplarına göre, dikkatli bir hasatla 2.700 sentner ürün almak mümkündür, ama tek bir dane bile ziyan olmamalıdır. Ertesi gün Çukobay, onlarca ailenin çalışmayı reddettiğini bildirir. Capar evlerine kadar gider, onlarla tartışır ve hasada katılmaya ikna eder. Ardından babası Toyçubek'i ziyaret eder ve işçileri doyurmak için ondan üç sentner buğday ister. İlçe yetkilileri biçilmemiş buğday tarlaları bulduğunda ise tüm köy gece boyunca çalışır.

Aldatmaca ve Sömürülme Çongmurun'un yaptıkları, siyaset veya askeri çatışmalarla değil, cephe erisindeki ahlaki tehlikelerle ilgili bir temayı öne çıkarır. Savaş zamanı toplumunda, insanların birbirinden ayrı düştüğü, endişe içinde olduğu ve iyi bir habere muhtaç olduğu bir ortamda, güven duygusu zayıflar. Çongmurun ise bu zayıflığı bir silaha dönüştürür. Cemile'nin en samimi arzusu olan eğitimi, "tanıdıkları" varmış gibi davranarak ve kendini Capar'ın arkadaşı olarak tanıtarak sömürür. Onun bu aldatmacası, resmi yollar ulaşılmaz görüldüğünde ve özellikle genç kadınlar korumasız ve doğru bilgiden yoksun kaldığında, büyük hedeflerin ne kadar kolay sömürülebileceğini ortaya koyar.

Çongmurun aynı zamanda, itibar üzerinden kurulan baskı tehdidini de temsil eder. Cemile'yi Frunze'de "karısı" olarak tanıtarak onu toplumsal baskıyla tuzağa düşürmeye çalışır. Çünkü başkaları bu yalanı kabul ederse, Cemile'nin onurunu koruması ve kendi geleceği hakkında karar vermesi çok daha zorlaşacaktır. Böylece roman, açık şiddetten farklı, gündelik bir şiddet türünü gözler önüne serer: dedikodu, utandırma ve dayatılan roller aracılığıyla kurulan baskı.

Örnek sahne: Çongmurun, Cemile ile Prjevalsk'ta tanışır ve kendini Capar'ın arkadaşı gibi gösterir. Ona enstitüye girmesine yardım edebileceği sözünü verir ve Frunze'ye birlikte gitmeye ikna eder. Orada onu bir arkadaşının evine götürür ve karısı olarak tanıştır. Evdeki yaşlı kadın ve genç kız ona inanır ve "evli" çift için tek bir yatak hazırlarlar. Cemile hemen onun karısı olmadığını söyler ve bu durumu reddeder. Bunun üzerine ev sahipleri, Çongmurun'un daha önce başka bir kızı da aynı şekilde getirdiğini ve kız gidince herkesin içinde nasıl rezil olduğunu hatırlarlar. O gün Cemile, Capar'dan bir mektup alır ve Çongmurun'dan tamamen kopar.

Ebeveynlik: Evlat Edinme İkinci Dünya Savaşı sırasında, Orta Asya'daki Sovyet cephe gerisi, yalnızca bir çalışma bölgesi değil, aynı zamanda bir sığınma yeri haline geldi. SSCB'nin batı bölgelerinden çok sayıda kadın ve çocuk, Kırgızistan ve komşu cumhuriyetlere tahliye edildi. Çoğu zaman aç, hasta veya ailelerinden kopmuş bir halde buraya ulaşılar. Birçok çocuk yetim kaldı veya ailesiyle irtibatını kaybetti. Kırgız tarih hafızasından bilinen bir örnek, kuşatma altındaki Leningrad'dan tahliye edilen yaklaşık 150 çocuğu barındırıp büyütmesiyle hatırlanan Kırgız kadın Toktogon Altıbasarova'dır. Onun bu deneyimi, sıradan insanların, özellikle de kadınların, yerinden edilmiş çocukları koruma ve büyütme sorumluluğunu üstlendiği daha geniş bir savaş gerçeğini yansıtır.

Bu tarihsel arka plan ışığında, romandaki evlat edinme bölümü daha derin bir anlam kazanır. Capar ve Cemile'nin, Mikola İvaşenko'nun çocuklarını yanlarına almaları yalnızca kişisel bir iyilik değildir. Bu davranış, aynı zamanda savaş zamanı dayanışmasını ve Sovyetlerin "halkların dostluğu" fikrini de yansıtır. Çocuklar başkasının çocuklarıdır, ancak bir Kırgız hanesinde beslenir, korunur, büyütülür ve ailenin ve toplumun tam bir üyesi olarak görülürler. Bu şekilde evlat edinme, savaşın en acı sonuçlarından biri olan aile bağlarının kopması ve ebeveynlerin kaybına bir cevap haline gelir.

Daha sonra yaşanan kavuşma ise bu temayı daha da güçlendirir. Evlat edinme, çocukların gerçek kökenini veya kimliğini silmez. Aksine, babaları dönene kadar onları korur ve hayatta tutar. Mikola, Lena ve Taras'la yeniden karşılaştığında, bu sahne savaş zamanı dayanışmasının hem başarısını hem de trajedisini gösterir. Yabancılar çocukları kurtarıp büyütebilmiştir, ancak ayrılığın duygusal yarası hala tazedir.

Roman, savaştan sonra yeniden yapılanmanın yalnızca tarımsal üretim, devlet kotaları veya onarılan okullarla ölçülmediğini öne sürer. Bu, aynı zamanda yeniden kurulan insan hayatları, bir araya gelen aileler ve Sovyetler Birliği içindeki farklı halklar arasında yenilenen bağlarla da ölçülür.

Örnek sahne: Satar adında bir öğrenci, bahçenin yakınında duran yabancı bir adamı fark edip okula koşar. Mikola kapının önünde durmuş, gergin ve kararsız bir şekilde etrafına bakınıyordur. Lena yaklaşır, yüzünü inceler ve aniden ağlamaya başlar. "Baba," der ve ona doğru koşar. Mikola dizlerinin üzerine çöküp titreyerek ona sarılır. Taras arkasında belirir ve adamı tanıyamamış bir şekilde bakakalır. Lena kardeşine döner ve fısıldar: "Bu bizim babamız." Taras yavaşça öne doğru adım atar. Capar ve Cemile, Mikola'nın iki çocuğunu da bağrına basmasını sessizce izlerler.

İdealizm Japar ve Cemile'nin hikayesinde idealizm belirsiz bir kavram değil, yıkılmış bir dünyayı yeniden inşa etmek için atılan somut ve fiziksel adımlar silsilesidir. Japar için idealizm büyük nutuklarda değil, harap olmuş bir okulun zeminindeki koltuk değneklerinin sesinde bulunur. Savaştan tek bacağını kaybetmiş olarak döndü ve şehirde rahat bir masa başı işe girebilirdi. Bunun yerine; müdürü olmayan, pencereleri kırık fakir bir köy olan Örnök'te çalışmayı seçti. Sakatlığının ona engel olmasına izin vermedi. Kırık sıraları tamir etti ve köyün yaşlılarına, çocuklarının geleceğinin bu zorlu çalışmaya değeceğini gösterdi.

Cemile de aynı ruha sahip. Dünyanın kendiliğinden iyileşmesini beklemiyor. Çocukları kitaplarına ve derslerine döndürmek için kapı kapı dolaşıyor. Sınıfta durup onlara bir dünya haritası gösterdiğinde, onlara daha büyük ve daha aydınlık bir yaşam için umut veriyor.

Tüm köy onların bu örneğini takip ediyor. Örnök halkı, ay ışığı altında geceleri hep birlikte buğday hasadı yapıyor. Birlik içinde çalışarak yoksulluğun üstesinden gelebileceklerine inanıyorlar. Ayrıca çobanların dondurucu kardan korunması için dağlarda sağlam barınaklar inşa ediyorlar. Japar ve Cemile, arkadaşları Mikola'nın çocuklarını evlat edinerek sevgilerini somut bir şekilde kanıtlıyorlar. Bu yetimleri bağrılarına basarak, farklı topraklardan gelen insanların bile gerçekten bir aile olabileceğini gösteriyorlar. Buradaki idealizm, fırtınanın ortasında yılmadan çalışmak ve gelecek neslin nihayet barışın tadını çıkaracağına yürekten inanmaktır.

Örnek sahne: Japar, Örnök okulunun kapısında duruyor, koltuk değnekleri çamura batıyor. Sıralar devrilmiş, çatı deliklerden ışık sızıyor. Geri dönmüyor. Kararlı adımlarla ilerlemiş, parçalanmış ahşabı eliyle okşuyor ve çocukların burada okumasını hayal ediyor. O akşam, iki yaşlı adamın yanına yaklaşıyor. "Çocuklarımızın daha iyi bir geleceğini istiyorsak, bu okulu yeniden inşa etmeliyiz" diyor. Onun sessiz kararlılığı yaşlıları hareket ettiriyor. Ertesi sabah, çekiçlerin sesi havayı doldurur. Marangozlar ve demirci ustası yaşlı adamlarla birlikte çalışıyor. Cemile derse gelmeye hazırlanırken, sıralar düz, pencereler temizdir. Koltuk değnekleri duvara yaslanıyor; idealizminin bütün anlamını taşıyan küçük bir jest.